

Svarīgākais īsumā

- Eiro zonas valsts obligāciju tirgus sabrukuma draudu ietekmē tiek izstrādāts 500 miljardu eiro palīdzības plāns
- ASV 6. maijā būtiski nokrita akciju indeksi

Nedēļa tirgos un ekonomikā

Eiro zonas valsts obligāciju tirgus sabrukuma draudu ietekmē tiek izstrādāts 500 miljardu eiro palīdzības plāns

Aprīļa beigās – maija sākumā situācija eiro zonā saasinājās. Ievērojami pasliktinājās Grieķijas stāvoklis. Pēc pārskatīto 2009. gada deficīta skaitļu publicēšanas (Grieķijas deficīts sasniedza 13,6%, nevis 12,7%, kā domāja pirms tam), pēc Grieķijas kredītreitinga samazināšanas (S&P samazināja Grieķijas reitingu zem investīciju reitinga - līdz BB+) un pēc masu nemieriem Grieķijas galvaspilsētā, kad Grieķijas iedzīvotāji izdemolēja Atēnu centru, protestējot pret gaidāmiem taupības pasākumiem, investoru uzticība Grieķijas finanšu instrumentiem bija kritusi līdz vēsturiski zemākajiem līmeņiem. Grieķijas 10-gadīgo obligāciju kredītspredi pret Vācijas obligācijām 7. maijā ir sasnieguši 973 bāzes punktus (b.p.), bet 2-gadīgo obligāciju spredi šajā dienā sasniedza un pat pārsniedza 2000 b.p.

Grieķijas 10-gadīgo obligāciju ienesīgums pārsniedza 12%, bet 2-gadīgo obligāciju ienesīgums sasniedza 24%. Tādi ienesīgumi parāda, ka investori uzskatīja Grieķijas parāda defolta vai restrukturizācijas iespējamību kā ļoti reālu.

Augstie obligāciju ienesīgumi pilnībā liedza Grieķijai iespēju aizņemties tai nepieciešamos līdzekļus finanšu tirgū.

Vienīgā Grieķijas cerība bija palīdzība no SVF un eiro zonas valstīm, kas ļautu Grieķijai veikt 19. maijā 8 miljardu lielo parādu daļas atmaksu, kā arī segt kārtējos

valsts izdevumus. Izrādījās, ka ar sākotnēji plānotajiem 40-45 miljardiem nepietiks – Grieķijai tuvākajiem trīs gadiem ir nepieciešami 110 miljardi eiro.

Grieķijas valsts obligāciju cenu kritums izraisīja ķēdes reakciju arī citās eiro zonas valstīs. Finansiāli vājākās valstīs, tādās kā Spānija vai Portugāle, sākās valsts obligāciju cenu kritums, kas pastiprinājās, kad tika samazināti Spānijas un Portugāles kredītreitingi. Vājāko valstu problēmas izdarīja nopietnu triecienu vienotajai valūtai, kuras kurss pret dolāru ir nokritis līdz gada minimumam – līdz 1,252 līmenim.

Nepatīkšanas draudēja jau ne tikai atsevišķām valstīm, bet eiro zonai kopumā. Ņemot vērā, ka Vācijas bankām pieder Grieķijas obligācijas par summu ap 35 miljardiem eiro, bet Francijas bankām – par summu ap 60 miljardiem eiro, finansiālās problēmas varētu skart arī eiro zonas stabilo valstu banku sistēmu. Parādījās iespējamība, ka Grieķijas defoltam būs tāda pati loma, kāda bija *Lehman Brothers* 2008. gadā – tas izraisīs neuzticamības vilni, kas apstādinās starpbanku kredītēšanu.

Grieķijas problēmas varēja arī izraisīt citu eiro zonas perifērijas valstu likviditātes krīzi. Dramatiski pieauga valsts obligāciju kredītspredi Portugālei, Spānijai un Īrijai, apgrūtinot šīm valstīm aizņemšanos finanšu tirgū, kas savukārt nozīmēja, ka šīm valstīm nebūtu iespējams pārfinansēt savas obligācijas, kuru termiņš beigsies tuvākajā laikā. Portugālei, kuras ilgtermiņa kredītreitingu aģentūra S&P 27. aprīlī samazināja par 2 līmeņiem (no A+ līdz A-), 10-gadīgo valsts obligāciju piecenojums pie etalona (kredītspreds) 7. maijā pieauga līdz 377 bāzes punktiem. Spānijai S&P 28. aprīlī

Kontaktinformācija: e-pasts: info@hipofondi.lv; tālr. 6 777 4455

Šim pārskatam ir vienīgi informatīvs nolūks – tas nav uzskatāms par mārketinga paziņojumu, ieguldījumu pētījumu vai gada/starpperioda finanšu pārskatu, kura sagatavošanas nepieciešamību nosaka normatīvie akti. Šo pārskatu vai nevienu no tā daļām nevar uzskatīt par tiešu un/vai netiešu rekomendāciju attiecībā uz jebkādu aktīvu un finanšu instrumentu pirkšanu, pārdošanu vai iesaistīšanos jebkura cita veida aktivitātes. IPS „Hipo Fondi” neuzņemas nekādu atbildību par tiešiem/netiešiem zaudējumiem (ieskaitot neieģūto peļņu), kā arī soda sankcijām, kas var rasties pārskata ietvertās informācijas izmantošanas dēļ, kā arī par jebkādam citām pārskatā ietvertās informācijas un tajā izteikto apgalvojumu izmantošanas sekām. Visi pārskatā ietvertie secinājumi un apgalvojumi ir balstīti uz informāciju, kas pieejama pārskata sagatavotājiem un kuru pārskata sagatavotāji uzskata par ticamu; neskatoties uz šo, pārskata sagatavotāji neuzņemas nekādu atbildību par šīs informācijas pareizību un/vai precizitāti.

samazināja kredītreitingu no AA+ līdz AA, un tās 10-gadīgo valsts obligāciju kredītspreks līdz 7. maijam ir sasniedzis 163 b.p., nedēļas laikā pieaugot vairāk nekā par 50 b.p. Īrijas 10-gadīgo obligāciju spreks pret etalonu ir sasniedzis 313 bāzes punktus, bet Itālijas 10-gadīgo obligāciju piecenojums ir pieaudzis līdz 150 bāzes punktiem. Šo piecu valstu (ieskaitot Grieķiju) kopējais valsts parāda apjoms veido ap 3 triljonus eiro, no kuriem vērtspapīri par summu ap 700 miljardiem eiro pieder Francijas bankām, un par summu ap 540 miljardiem eiro – Vācijas bankām.

Lai atjaunotu uzticību tirgos, 9. maijā eiro zonas vadītāji vienojās par 500 miljardu eiro palīdzības paketes veidošanu. To veidos 60 miljardu eiro liels ārkārtas kredītēšanas fonds, kā arī 440 miljardu eiro vērtas garantijas pēc eiro zonas valstu kredītsaistībām. Vēl ap 220 miljardiem problēmās nonākušajām eiro zonas valstīm ir gatavs piešķirt SVF. Euro zonas valstis gatavas nekavējoties piešķirt Grieķijai 30 miljardus eiro likviditātes nodrošināšanai.

Pagaidām vēl nav līdz galam skaidrs, kā darbosies palīdzības shēma. Tomēr eiro kurss pret dolāru ir stabilizējies ap 1,28, Eiropas fondu indeksi stabilizējās, bet Grieķijas, Spānijas un Portugāles obligāciju kredītspreki krasi samazinājās: Grieķijas 10-gadīgo obligāciju kredītspreks ir nokritis līdz 487 b.p., Portugāles – līdz 189 b.p., Īrijas – līdz 171 b.p., Spānijas un Itālijas – līdz 104 b.p. Lai gan uz daudziem ar glābšanas plānu saistītajiem jautājumiem atbilžu vēl nav, varētu uzskatīt, ka tūlītējie draudi eiro zonas stabilitātei ir novērsti.

Bet to pašu nevar teikt par ilgtermiņa problēmām. Fundamentālie faktori, kas izraisīja parādu krīzi eiro zonā paliek. Šie faktori ir pārāk lielās atšķirības darba produktivitātē dažādās eiro zonas valstīs. Valūtas savienības apstākļos tas izraisa lielu tekošā konta deficītu valstīm, kur darba produktivitāte ir zemāka, samazina to valstu uzņēmumu ienākumus un mudina aizņemties gan privātpersonas, gan valstis. Ekonomiskā izaugsme šajā gadījumā galvenokārt aprobežojas ar nozarēm, kas ir saistītas ar iekšējo patēriņu. Ja tagad finansiāli vājām valstīm būs nepieciešams īstenot stingrus taupības pasākumus (tādi pasākumi nepārprotami būs viens no palīdzības sniegšanas priekšnosacījumiem, un tādus jau paredzēts sākt Grieķijā, Portugālē un Spānijā), to valstu ekonomikas var noslīdēt ilgstošā recesijā, kad samazināsies IKP apjoms un attiecīgi – IKP attiecība pret ārējo parādu pasliktināsies pat bez parādu apjoma

pieauguma. Tas vēlreiz samazinās šo valstu spēju apkalpot savas saistības un pēc kāda laika var novest pie jaunas valsts parāda krīzes eiro zonā.

Vienīgā izeja, kas pašlaik ir redzama, ir paaugstināt ekonomiskās integrācijas pakāpi eiro zonas ietvaros, veidojot kopēju fiskālo institūciju, kopēju budžetu un veicinot konkurētspējas izlīdzināšanu eiro zonas iekšienē ar transfertiem mazāk attīstītajos reģionos. Tas prasīs no eiro zonā ietilpstošajām valstīm daudz lielāku pilnvaru deleģēšanu vienotām eiro zonas institūcijām, un būtisko nacionālās suverenitātes ierobežošanu. Tikai laiks parādīs, vai tādas reformas būs iespējamās, vai tām pietiks politiskās gribas. Pagaidām, izveidojot 500 miljardu lielo palīdzības paketi, eiro zonas valstis ir nopirkušas laiku – kādus divus vai trīs gadus - strukturālo reformu veikšanai eiro zonā. Ja šis laiks tiks izmantots lietderīgi, eiro zona varēs būt stabila ilgtermiņā, ja ne – tā pēc kāda laika sastapsies ar jauniem satricinājumiem.

ASV 6. maijā būtiski nokrita akciju indeksi

ASV akciju tirgū 6. maijā notika būtisks indeksu kritums. Tirdzniecības sesijas laikā *Dow Jones* indekss ir zaudējis vairāk par 9%, S&P 500 nokrita par 8,3%. Lai gan līdz sesijas beigām lielāko daļu no šī krituma akcijas atspēlēja, dienas laikā *Dow Jones* indekss samazinājās par 3,2%.

Tāds straujš indeksu kritums lika domāt, ka ASV biržās ir notikusi kāda tehniska kļūda. Tomēr pagaidām nekādas kļūdas, kas būtu notikušas indeksu atspoguļošanas tehnikas vai cilvēciskā faktora dēļ, nav noskaidrotas. Kritumu izraisīja diezgan paniskais investoru garastāvoklis pēc informācijas no Eiropas. Izpārdošana akciju tirgos izraisīja tirgus zaudējumu limitu rīkojumu (*stop-loss*) aktivizēšanu un lavīnveidīgu akciju cenu kritumu.

Lai gan šī krituma īstie iemesli joprojām nav skaidri, tas parāda, ka iespaidīgais pieaugums akciju tirgos kopš pagājuša gada marta investorus nepārlicināja, ka akciju tirgus ir fundamentāli stiprs. Tas pieauga, jo bija liela apjoma likviditātes injekcija tirgos no valdību un centrālo banku puses. Tomēr pie pirmajām pazīmēm, ka likviditātes krīze varētu atkārtoties, investori gatavi momentāni iziet no akcijām un citiem riskantiem instrumentiem.

Akciju tirgus indeksi		10.05.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
MSCI World	Pasaule	295.22	307.72	313.81	281.46	295.80	241.18	-
MSCI Emerging Markets	Attīstības valstis	967.23	1008.31	1044.00	912.49	963.09	725.13	-
S&P 500	ASV	1159.73	1202.26	1194.37	1068.13	1093.01	929.23	1491.47
DJIA	ASV	10785.14	11151.83	10997.35	10038.38	10246.97	8574.65	13215.13
Xetra DAX	Vācija	6017.91	6166.92	6249.70	5536.37	5613.20	4913.90	7415.33
Nikkei 225	Japāna	10530.70	11057.40	11204.34	9963.99	9870.73	9432.83	17736.96
Shanghai Composite	Ķīna	2698.76	2870.61	3145.35	2982.50	3178.61	2625.65	4049.70
RTS	Krievija	1369.91	1572.84	1631.81	1387.11	1436.97	938.27	1892.15
Bombay Sensex	Indija	17330.55	17386.08	17933.14	15922.17	16440.56	11876.43	13771.23
Bovespa	Brazīlija	65452.68	67119.41	71417.27	65051.42	66303.48	51395.99	50234.68
OMX Baltic	Baltija	445.70	443.55	442.57	400.91	-	-	-
OMX Riga	Latvija	365.11	358.51	344.41	338.29	293.81	227.30	668.78
OMX Tallinn	Igaunija	595.98	607.86	617.08	556.36	412.20	289.50	-
OMX Vilnius	Lietuva	313.03	317.21	318.99	309.39	273.40	163.61	-

Valūtas tirgus		10.05.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
EUR/USD		1.2790	1.3192	1.3496	1.3726	1.4982	1.3646	1.3484
USD/LVL		0.5527	0.5357	0.5232	0.5160	0.4720	0.5198	0.5161
EUR/LVL		0.7069	0.7067	0.7061	0.7082	0.7070	0.7093	0.6960
EUR/SEK		9.6201	9.5864	9.7021	10.0328	10.2286	10.4322	-
EUR/RUB		38.9041	38.6506	39.3138	41.5362	43.0036	43.9985	34.8602

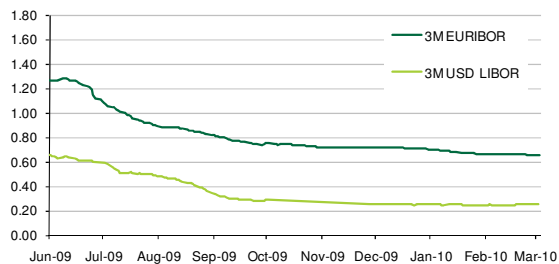
Naudas tirgus		10.05.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
EURIBOR	O/N	0.34	0.34	0.33	0.32	0.69	0.51	3.67
	3M	0.68	0.67	0.64	0.66	0.72	1.31	4.06
	6M	0.98	0.97	0.95	0.97	0.99	1.51	4.17
USD LIBOR	O/N	0.31	0.26	0.23	0.17	0.18	0.23	5.30
	3M	0.42	0.35	0.30	0.25	0.27	0.94	5.36
	6M	0.62	0.53	0.45	0.39	0.54	1.46	5.37
LVL RIGIBOR	O/N	1.16	1.16	1.21	1.26	1.86	6.74	9.58
	3M	2.32	2.11	2.16	3.22	13.18	13.04	10.05
	6M	2.78	2.64	2.61	5.07	14.44	13.60	10.05

Valsts obligācijas		10.05.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
Vācija (Bund)	2 gadi	0.61	0.81	0.95	1.04	1.24	1.33	4.17
	10 gadi	2.95	3.05	3.15	3.21	3.28	3.44	4.21
ASV (Treasuries)	2 gadi	0.87	1.00	1.07	0.89	0.84	0.98	4.69
	10 gadi	3.54	3.69	3.89	3.69	3.48	3.29	4.65
Lielbritānija (Gilts)	2 gadi	1.18	1.14	0.97	1.14	0.76	1.20	-
	10 gadi	3.92	3.92	4.04	3.92	3.79	3.73	-

Kredītspreidi		10.05.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
Eiropas investīcijas reitīnga	3 gadi	80	66	50	72	62	126	-
kompaniju CDS spredi	5 gadi	102	88	74	89	84	124	-
iTRAXX Europe	10 gadi	111.03	103.33	91.61	99.88	95.92	110.50	-
Eiropas augstā ienesīguma	3 gadi	426	348	317	394	459	817	-
parāda instrumentu CDS spredi	5 gadi	496	421	388	470	511	737	-
iTRAXX Crossover	10 gadi	500	446	411	479	501	590	-

Izejvielas		10.05.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
Nafta	(NYM Light Crude - Futures), USD	76.80	86.19	84.92	74.52	79.05	58.63	61.81
Zelts	XAU, USD	1 201.90	1 181.90	1 159.90	1 072.45	1 105.10	916.05	665.70
Varš	(Copper 3M - Futures), USD	7 120.20	7 430.15	7 925.15	6 613.00	6 510.00	4 665.15	7 850.00

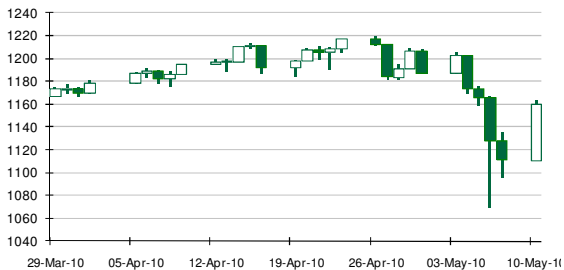
3M naudas tirgus likmes

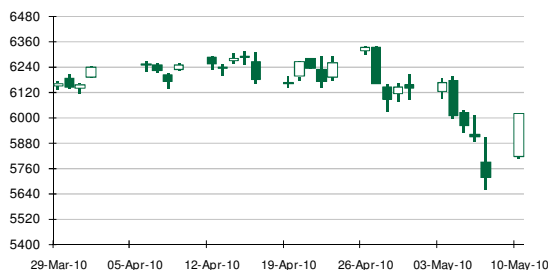
EUR/USD kurss

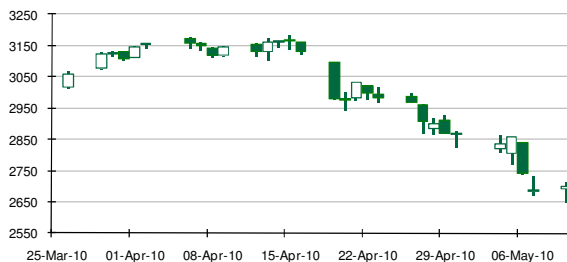
ASV akciju indeksa S&P 500 vērtība

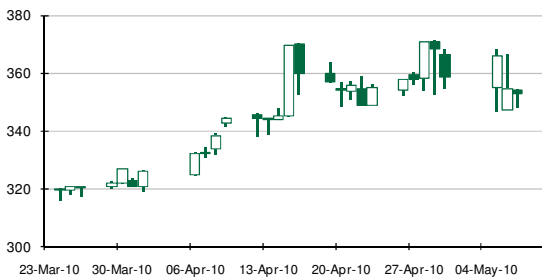
Vācijas akciju indeksa XETRA DAX vērtība

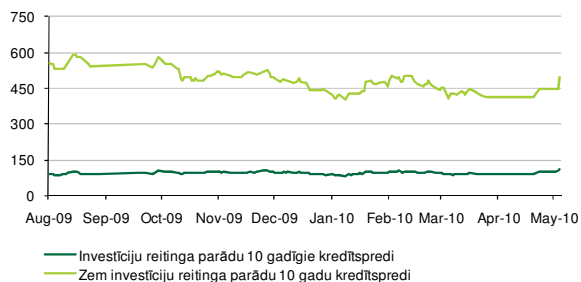
Shanghai Composite indeksa vērtība

OMX Riga indeksa vērtība

10 gadīgo obligāciju kredītspēdi (CDS)

HFRX globālais hedžfondu indekss

Pārskatā izmantotās informācijas avots: Thomson Reuters